Nr. 33.

Warszawa

6/18 sierpnia 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Wyczekiwanie stało się znowu niejako bierném hasłem świata finansowego; spokój więc na targach pieniężnych jest tylko pozorny, zwłaszcza, że wiele już jest strat rzeczywistych, których powoli odbywa się ciężka likwidacja. W każdym razie nie ma ruchu ogólnego ani podwyżki, ani obniżenia pod wpływem jednéj ogólnéj przyczyny; ale odbywają się cząstkowe fluktuacje z większym udziałem wolnéj woli i zimnéj rozwagi. Gdyby nawet pokój był już zapewniony, to i wtedy trzeba czasu, ażeby się rozmaite wartości, po zwichnięciu, wyrównać i ustalić mogły, tak iżby były w stanie przyciągnąć kapitały poważne, a nie awanturnicze, wyzyskujące efekta giełdowe dla chwilowych interesów.

W bilansie banku francuskiego widzimy dalsze podwyższenie cyfry funduszu metalicznego (706 miljonów) i obiegowych biletów (989½ milj. fr.). Nigdy jeszcze jedna ani druga cyfra téj wysokości nie dosięgała. Biletów w obiegu mało już brakuje do miljarda. Mniemać należy, że po utrwaleniu pokoju, co, mówiąc nawiasem, bardzo niepewne, fundusz metaliczny, dziś martwy kapitał stanowiący, znakomicieby się zmniejszył.

Bank angielski zdecydował się nakoniec zniżyć skup z 10 na 8%; bank pruski zniżył na 5%.

Co do Włoch wielką jest zagadką, nawet pod względem finansowym, czy pójdą drogą porządku i pracy, czy też jałowéj agitacji: w pierwszym razie mogą się stać najszczęśliwszym narodem w Europie, w drugim spaść niżéj od Hiszpanji, dojść do stanu w jakim jest Grecja. Otóż ta niepewność jedynie jest przyczyną, że renta włoska (6%) nie dźwiga się wyżéj 52½. Trochę zaufania w powagę charakteru narodowego, a papier ten najświetniejszy przedstawiałby interes. Co do pożyczki przymusowéj 350/m. fr. powszechnie utrzymują, że byłaby ta przymusowość niepotrzebną, gdyby się doczekać pokoju.

Giełda warszawska, podobnież jak inne, bawi się w wyczekiwanie. Zaszło zresztą pewne pogorszenie: listy zastawne i likwidacyjne spadły o 1%. Kursa wexli zagranicznych o 2 do 3% wyższe:

na Berlin	2 m.	$134,^4$	doraźnie	$135,^5$
„ Paryż	2 m.	$134,^6$	„	$135,^3$
„ Londyn ...	3 m.	$134,^3$	„	$137,^3$

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 10—16 sierpnia.

	Stopa %	PARI	Piątek 10 sierp.	Sobota 11	Poniedz. 13	Wtorek 14	Środa 15 święto	Czwar. 16	Stosunek ost. do pari na 100.
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	84,50	.	83,50	83,75	.	.	84
Polskie. Bilety Skarbu Kr. Pol.	$4^{3}/_{25}$	100	.	.	.	.	.	84	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup..	4	75	103	.	.	.	.	.	$137^{1}/_{3}$
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	51,50	.	.	.	.	.	$114^{2}/_{5}$
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27,50	.	.	.	.	.	$91^{2}/_{3}$
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	5	30	34	.	.	.	.	.	$113^{1}/_{3}$
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Polskie. Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	.	66,75	66,70	66,50	.	66,17	$66^{1}/_{6}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,84^{4}/_{9}$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)............	5	100	85,50	.	.	.	.	.	$85^{1}/_{2}$
Ruskie. 6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	.	110	.	.	.	.	110
Ruskie. „ „ z 1866 r......	5	.	.	107,25	107	107	.	107	107
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	100,33	100,33	100,50	100,67	.	100,33	$100^{1}/_{3}$
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	101	101	85	.	.	99,67	$99^{2}/_{3}$
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	85	.	.	85	.	.	85
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	85	85,17	85	84,83	..	84,50	$84^{1}/_{2}$
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	83	.	83	82,83	.	82,50	$82^{1}/_{2}$
Polskie. kupon..............	.	.	.	.	.	.	.	0,60	.
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	.	.
Polskie. „ „ W-B. (100. 150) ...	4	100	.	65,50	66	65,50	.	65,50	$65^{1}/_{2}$
Polskie. „ „ Teresp. (100).....	5	100	.	.	91,75	.	.	.	$91^{3}/_{4}$
Polskie. „ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	125,50	.	.	.	.	.	$100^{2}/_{5}$
Rus. Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4^{1}/_{2}$	100	96	.	.	.	.	.	96
2. Wexle.									
Berlin........(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	123,60	123,60	124,65	124,35	.	124,80	$134^{2}/_{5}$
Gdańsk....... (100) „	.	92,857	123,15	.	.	.	.	124,65	$134^{1}/_{5}$
Hamburg.....(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	.	*190,50	*$135^{1}/_{5}$
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	8,35	.	.	.	8,47	$134^{1}/_{3}$
Paryż ....(Fran. 300) 2 „	.	75,214	100,50	101,25	.	101,25	.	.	$134^{3}/_{5}$
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*98,55	*$106^{1}/_{8}$
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	99,33	.	..	.	$99^{1}/_{3}$
3. Monety.									
Półimperjał....................	.	5,15	6,70	.	.	.	.	.	$131^{1}/_{10}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski..............	.	3	3,95	.	.	.	.	.	$131^{2}/_{3}$
Rubel srebrny..................	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski...................	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	$6^{1}/_{2}$ (8)	8	$3^{1}/_{2}$	5	5	5	—
giełdowa:	—	8 (10)	6 (8)	$3^{1}/_{2}$	5	$3^{3}/_{4}$ (4)	5	$3^{3}/_{4}$ ($4^{1}/_{2}$)

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 7 sierpnia.	w ciągu 2 tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 14 sierpnia.
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel a) wexli krajowych..	1.235.060, 89	+ 70.713, 91½	1.196.897, 22½
		— 108.878, 58	
1. Skup: Portfel b) „ zagranicznych	17.905, 77	+ 100.905, 30½	.
		— 118.811, 07½	
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.491.951, 38	+ 37.147 —	1.501.356, 89
		— 27.741, 49	
3 „ na zast. towarów a) wełny .	444.298 —	+ 4.770 —	442.558 —
		— 6.510 —	
3 „ na zast. towarów b) in. tow.	230.215, 40½	+ 6.577, 94	235.790, 40½
		— 1.002, 94	
Łącznie (3)	674.513, 40½	+ 3.835 —	678.348, 40½
4. „ „ kosztowności..	557.722, 05½	+ 11.385, 64	562.067, 02½
		— 7.040, 67	
5. Otwarte kredyta.	3.470.350, 79½	+ 431.461, 99	3.269.591, 12½
		— 632.221, 66	
6. Kasa: Monety srebrne	2.766.696, 91	— 2.334, 63¾	2.764.362, 27¼
6. Kasa: „ złote	30.049, 69	.	30.049, 69
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	645.006 —	— 16.250 —	628.756 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa......	645.984 —	— 118.443 —	527.541 —
Łącznie (6)	4.087.736, 60	— 137.027, 63¾	3.950.708, 96¼

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 2,3 sierpnia.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n	k ó w
Fundusz metaliczny	706.768419	344.833500
Portfel	679.820144	664.184200
Zaliczenia na złoto i rozm.	44.413359	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	81.379800	253.203075
Dług skarbu i inne wart..	157.429218	375.000000
	1.669.918940	1.631.220775

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	k ó w
Bilety w obiegu	989.561775	637.998750
Przekazy z term. kilkod..	28.919324	17.910950
Rachunki bieżące prywatne.....	344.867619	443.471275
Rachunki bieżące skarbowe....	71 488087	79.739500
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki	54.537359	94.275300
	1.669.918940	1.631.220775

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— Telegraf atlantycki. W ostatnim N-rze *Merkurego* zamieściliśmy wiadomość, z depeszy powziętą, o *taryfie* telegrafu atlantyckiego, w któréj podane są *szilingi* zamiast *sterlingów*. Otóż dziś już wiadomo, że depesza pojedyncza z 20 wyrazów (100 liter) między Anglją i północną Ameryką, kosztować ma

20 f. ster. = 500 franków!

za każdy wyraz (5 liter) nadto płaci się 1 funt ster., a prócz tego dopłata do i od dalszych krajów.

Prostujemy w ten sposób omyłkę, jakkolwiek fałsz poprzedni prawdopodobniejszym się zdaje, niż prawda obecna; a zdaje się to nie nam samym: Jedna z gazet N.-Jorkskich oblicza, że gdyby gazety amerykańskie chciały otrzymywać z Europy tylko po 2 pojedyncze depesze dziennie, to koszt tych depesz wynosiłby tygodniowo do 2.000 dolarów, a rocznie 104.000 dol. czyli 550.000 fr. Poczém oświadcza, że przy takiéj taryfie, trzeba się wyrzec depesz zaatlantyckich.

Cytują już przesłaną jedną większą depeszę (80 wierszy druku), za którą zapłacono 800 f. ster. = 20.000 fr.

Nadzwyczajną tę wysokość taryfy objaśnia, lecz bynajmniéj nie tłumaczy, monopol. Spodziewać się jednak należy, że dobrze zrozumiany interes nawet monopoliczněj kompanji, skłoni ją do bardzo znacznego obniżenia,— chyba że, jak to przepowiedział w akademji francuskiéj p. Babinet, telegraf atlantycki bardzo nie długo potrwa. „Żadna linja, mówi p. B., nie oprze się długo działaniu oceanu i silnego toku. W r.

1858, po kilku dniach działanie ustawało; a w wydobytéj linie co 5 metrów znajdowano przełomy drutów..... Wrzucono w morze 18 miljonów fr. w roku 1858, teraz znowu 19 miljonów. Pośpieszmy się przynajmniéj użyć tego telegrafu dopóki jest czynny, do ścisłego oznaczenia jeograficznego położenia jego amerykańskiéj stacji. Nie świetna to zapewne diwidenda!"

— **Wojna krymska** 185$^{4}{}_{6}$, według raportu urzędowego głównego lekarza francuskiego p. Chenu, była tak mordercza, jak żadna inna w dziejach znana. Walczących: Francuzów, Anglików, Rosjan, Włochów, Turków, było do 2-ch miljonów; ofiar obliczono 784.991,— ludzi w kwiecie wieku, od lat 22 do 45. Do tego dodawszy około 30.000 kalek, mamy obraz statystyczno-nekrologiczny straszliwéj wymowności. Nowa broń i nowe pociski znakomicie zwiększają liczbę ofiar i ciężkość ran: kula okrągła niosła 120 — 150 metrów (teorycznie tylko 400 — 600); dzisiejsza koniczna z karabina gwintowego niesie 1.000—2.000 metrów. Tamta wirując około środka często się ześlizgiwała, mijała kości, a nawet klatkę piersiową; ta, mając ruch świdrowy około osi, posiada niesłychaną siłę przeszywania w linji prostéj i druzgotania kości. Toż samo, tylko w wyższym stopniu, stosuje się i do dział żłobkowanych i używanych do nich pocisków.

Jak różny jest charakter wojny dziś i lat temu 50, można to widzieć z tego, że np. pod Waterloo, w trzydniowéj walce 16, 17, 18 czerwca, Anglicy mieli tylko 8.000 ranionych,— kiedy pod Solferino w jednym dniu armja francusko-włoska liczyła ranionych 16.000, austrjacka zaś 21.000. Ciężkość ran wzmacnia znakomicie ten stosunek.

Śmiertelność ranionych w szpitalach była 27½ %. Tyfus dotknął mocno lekarzy: zginęło ich 13%, kiedy oficerów tylko ½ %. W Meksyku w styczniu 1864 r. stosunek śmiertelności tych dwóch kategorij armji francuskiéj był inny: oficerów 4%, lekarzy 51%.

— **Lokomotywy drożne.** Zadanie parochodztwa po drogach zwyczajnych rozwiązane zostało we Francji. Po wielu próbach pomyślnych siła pary ma być zastosowana do jazdy diliżansowéj, dla uregulowania któréj minister robót publicznych wydał stosowne przepisy. Główne postanowienia tego regulaminu są następujące:

1. Każdy przedsiębierca przewozu, za pomocą lokomotyw, tak pasażerów jak towarów, winien uzyskać na to pozwolenie (konsens) prefekta—jeśli linja jazdy zamyka się w granicach jednego departamentu, lub ministra robót publicznych—w razie wyjścia z tych granic.

2. W podaniu oznaczyć należy: a) drogę obraną do jazdy ze wszelkiemi szczegółami; b) wagę machin z zapasem paliwa i wagonów z ładunkiem; c) najwyższy ciężar na każdą oś przypadający; d) skład zwykły pociągów i największą ich długość.

3. Każda lokomotywa posiadać winna kierownik, hamulec, iskrochron i dymochłon (aparat do trawienia dymu), a w nocy oświetlone latarnie - czerwone sprzodu, zielone styłu.

4. Szerokość tak parowozu jak wagonów nie powinna przechodzić 2½ metrów.

5. Największa szybkość jazdy dozwolona = 20 kilometrów na godzinę; w bliskości budynków jazda ma być zwalniana, a sygnały trąbką dawane.

6. Przy spotkaniu dwóch pociągów, każdy usuwa się na pół drogi.

Tak więc para, co niedawno wyrugowała diliżanse,— taż sama para dziś je znów do życia powołuje.

— **Handel zewnętrzny w 1-m półroczu r. b.** Administracja celna francuska ogłosiła dokumenta statystyczne o handlu zewnętrznym, z których podajemy wypadki ogólne w zestawieniu z wypadkami 1-go półrocza 1865 r.

	w 1-m półroczu	
Przywóz	1866	1665
	miljony franków	
Towary na sumę..................	1.593.....	1.281
Zasób metaliczny (monety i sztaby).	529.....	378
Razem	2.122.....	1.659
Więcéj w półroczu r. b......	463/m.	
Wywóz:		
Towary..............................	1.778.....	1.390
Zasób metaliczny	250.....	228
Razem	2.028.....	1.618
Więcéj w półroczu r. b......	410/m.	
Cały obrót (towary	3.371.....	2.671
Cały obrót (zasób metaliczny	779.....	606
W ogóle	4.150.....	3.277
Więcéj w półroczu r. b.	873/m.	

W obrocie samych towarów różnica na korzyść ostatniego półrocza wypada 700/m. fr.

Co do zasobu metalicznego (stock métallique), ten w ciągu półrocza zwiększył się o 279/m. fr. (przywóz 529/m.—wywóz 250=279).

— **Towarzystwo algierskie** (Société générale algérienne), ustanowione na mocy prawa z 10 lipca r. z., układem pomiędzy francuskim ministrem wojny ze strony rządu, a pp. Fremy i Talabot,—zatwierdzonym następnie dekretem cesarskim 18 września z kapitałem 100/m. fr.,—wypuszcza obecnie na połowę téj sumy 100 000 akcij 500-frankowych, które po wniesieniu ¼ części (125 fr.) mogą być negocjowane; wypuszcza również obligacje 6% na sumę 100/m. fr., którą według układu dostarcza rządowi w 6-u ratach rocznych, na dokonanie wielkich robót publicznych. Zwrot od skarbu nastąpić ma w ciągu lat 50 przez losowanie. Podpisy otwarte były w ciągu trzech dni 6—8 sierpnia.

— **Rzecz o cyrkulacji pieniężnéj i walucie w Królestwie Polskiém** p. *Adolfa Kurtza*—(przedruk z Ekonomisty za kwartał IV r. 1865), wyszła z druku w formie broszurki. Zalecamy tę pracę, jako zawierającą zdrowy i trafny pogląd na stan cyrkulacji w kraju, a trafny nawet w zastosowaniu do dzisiejszych okoliczności, jakkolwiek datuje od lat czterech, oraz jako pouczające studjum o znaczeniu waluty w stosunkach ekonomicznych.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.